

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2



Суми
Сумський державний університет
2020

ПРАВОВІ ОСНОВИ РЕФОРМУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Коваленко А. Л.

Магістрант 1 року навчання ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Плотнікова М. В.

к. ю. н., доцент кафедри МСПЦД ННІправа

Сумського державного університету

На сьогоднішній день одним з пріоритетних напрямків комплексного реформування Української держави, у межах сектору безпеки і оборони, є реформа Збройних сил України (далі – ЗСУ), які є головним інститутом захисту державного суверенітету і територіальної цілісності держави та відвернення військової загрози.

Визначальною метою реформування ЗСУ В. А. Ліпкан визначає як створення високооснащених збройних сил, які матимуть достатній потенціал для стримування, будуть відповідати сучасним вимогам професійної і морально-психологічної підготовки, боєздатними, компактними та мобільними, мати оптимальний склад, структура чисельність, а також приведення їх у відповідність з сучасними військово-політичними реаліями і економічними можливостями держави [1]. Що в свою чергу буде забезпечувати системний підхід до координування та організації коректної роботи відомств та міністерств, а власне самі збройні сили будуть мати такі оптимальні характеристики, як: чисельність, бойовий склад, матеріально-технічне забезпечення, система управління, організаційно-штатна структура.

Нормативно-правову основу реформування ЗСУ становить велика кількість нормативно-правових актів, як ті, що забезпечують функціонування сектору безпеки і оборони в цілому, так і безпосередньо спрямовані на проведення реформ та встановлення стандартів НАТО, як важливого напрямку реформування.

До перших, насамперед, належить Конституція України. У ч. 1 ст. 17 Конституції України задекларовано, що захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу. У лютому 2019 року преамбула Конституції доповнена словами про підтвердження європейської ідентичності українського народу і незворотності європейського і євроатлантичного курсу України. У Законі України «Про Збройні Сили України» від 6 грудня 1991 року № 1934-ХІІ визначені засади їхнього функціонування, а також повноваження органів державної влади та посадових осіб здійснювати керівництво ЗСУ та забезпечення їхньої діяльності. У Законі України «Про Раду національної безпеки і оборони України» від 5 березня 1998 року № 183/98-ВР Раді національної безпеки і оборони надається право визначати стратегічні

інтереси України та ухвалювати рішення щодо державних програм, доктрин тощо з питань національної безпеки і оборони, в тому числі і визначати, яким чином слід змінювати організацію діяльності ЗСУ.

Основними нормативно-правовими актами у сфері реформування сектору оборони та захисту є: Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015, Стратегія сталого розвитку «Україна-2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015, Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України, затвердженої Указом Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016, Річні національні програми під егідою Комісії Україна – НАТО, Стратегічний оборонний бюлетень України (далі – СОБ), схвалений Указом Президента України від 06.06.2016 р. № 240/2016. Зокрема, СОБ містить положення, у яких визначено низку проблем, які характеризують сучасний стан організації і функціонування вітчизняної армії.

Аналіз змін до Конституції та прийнятих підзаконних нормативно-правових актів з питань реформування у сфері оборони дозволяє стверджувати, що ключовим завданням реформування ЗСУ є розбудова оборонних і безпекових спроможностей на основі стандартів НАТО.

Підтерміном «стандарт НАТО», він же «Угода зі стандартизації» (англ. Standardization Agreement; STANAG) розуміють – міжнародний договір, який регламентує загальні правила, визначає спільний порядок дій, закріплює єдину термінологію і встановлює умови уніфікації технічних процесів, а також озброєння та військової техніки, іншої матеріальної частини збройних сил Альянсу та країн-партнерів [2, с. 145]. Перелік всіх чинних стандартів розміщений на сайті Управління стандартизації НАТО [3].

Є. О. Романенко відмічає, що Стандарти НАТО об'єднані в складну і взаємопов'язану ієрархію керівних документів Альянсу. Їх умовно поділяють на такі види: адміністративні (визначають процеси управління та обміну інформацією, порядок роботи з документацією); оперативні (спрямовані на оперативне планування застосування військ) та матеріально-технічні (визначають єдині вимоги до озброєння і військової техніки союзників, управління життєвим циклом, а також кодифікації предметів забезпечення) [2, с. 145–146].

Як кількість, так і зміст стандартів НАТО постійно змінюється. На даний час їх близько 1500, причому повною мірою їх не запровадила жодна з країн НАТО. Можна навести такі спільні стандарти для держав – членів НАТО: щодо стандартизації на основі гвинтівки USGI M16 – магазин під набої 5,56×45 мм НАТО (STANAG 4179; щодо кораблів (STANAG 1472); щодо уніформи й особистого обладнання військових (STANAG

2138); щодо підводних човнів і протичовнової дії (STANAG 1052); щодо вишколу капеланів НАТО (STANAG 2222); щодо постачання Сухопутних військ НАТО (STANAG 2961); щодо класифікації єдиної системи харчування військ НАТО (STANAG 3150); щодо охорони навколишнього середовища під час військової діяльності НАТО (STANAG 7141) та багато інших [3].

С. М. Перепьолкін, аналізуючи стан впровадження стандартів НАТО в Україні, зазначає, що за результатами двадцятирічної співпраці між Україною та НАТО можна зробити висновок, що проведення реформування ЗСУ на основі стандартів НАТО – це справа не одного року. Запровадження стандартів НАТО в діяльність ЗСУ не повинно розглядатися як основна ціль реформування ЗСУ або як одна з обов'язкових вимог для вступу до Північноатлантичного альянсу, реалізація їх вимог є лише одним з обов'язкових кроків на шляху до створення в нашій державі сучасної, професійної армії, здатної забезпечити досягнення цілей Воєнної доктрини України [4].

За даними Міністерства оборони в національні нормативні документи впроваджено вимоги майже 200 стандартів НАТО, зокрема внесені зміни або ухвалено нові положення, державні та військові стандарти [5].

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що оптимізація ЗСУ наразі триває відповідно до Стратегії національної безпеки України, Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України, Стратегічного оборонного бюлетеня України, які спрямовані на реалізацію конституційного положення про євроатлантичну інтеграцію України. Основним напрямом реформування ЗСУ є впровадження стандартів НАТО, велика кількість яких наразі поступово впроваджується у вітчизняний оборонний сектор, та має на меті докорінно змінити як зовнішню, так і внутрішню будову ЗСУ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ліпкан В. А. Національна безпека України. Київ, 2009. 576 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-8334.html>.
2. Романенко Є. О. Реформування Збройних Сил України за стандартами НАТО. *Публічне урядування*. 2016. № 3. С. 142–150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pubm_2016_3_15.
3. NATO Standardization Office (NSO). URL: <https://nso.nato.int/nso/>.
4. Перепьолкін С. М. Реформування збройних сил України на основі стандартів НАТО. *Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування*: матеріали наукового семінару. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. С. 331–333. URL: <http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3069/1/73.pdf>.
5. Перелік стандартів та керівних документів НАТО, вимоги яких впроваджено в

національних нормативних документах. URL: http://www.mil.gov.ua/content/pdf/Standart_NATO_Dod.pdf.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНОТЕХНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ КЛОНУВАННЯ ЛЮДИНИ ТА ЇЇ ЧАСТИН В УКРАЇНІ

Жученко В. В.

Магістрантка 1 року навчання ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Плотнікова М. В.

к. ю. н., доцент кафедри МСПЦД ННІправа

Сумського державного університету

Разом із потужним розвитком у сфері медицини, а зокрема у питанні генетичних технологій, неабиякої важливості набуває необхідність відповідного правового регулювання. Так, нове законодавство за загальним правилом впроваджується вже після появи суспільних відносин, які воно має на меті врегулювати. Але не можна оминати увагою те, що суспільні відносини у сфері генотехнологічної системи клонування людини та її частин мають характер підвищеного ризику: у вузькому значенні такий ризик полягає у посяганні на невід'ємні суб'єктивні права окремої людини, а в широкому значенні – ризиком є зникнення геному людини або ж порушення його цілісності. Беручи до уваги такого рівня негативні наслідки, що можуть бути викликані суспільними відносинами у сфері генотехнологічного клонування людини та її частин, навіть перспектива втілення таких технологій в життя має бути завчасно врегульована законодавством. На міжнародному рівні наразі діє велика кількість міжнародних договорів, які різносторонньо регламентують діяльність у сфері генетичних технологій. Але не можна не відзначити те, що для кожної країни необхідним є вироблення власного законодавства, яке б відповідало стану розвитку генотехнологій на національному рівні, а також індивідуальній площині їх застосування.

Наразі основним нормативним актом в українському законодавстві, що регулює галузь генетичних технологій, зокрема і репродуктивного клонування людини та її частин, є Закон України «Про заборону репродуктивного клонування людини». У ньому зазначається, що забороні підлягає лише репродуктивне клонування людини, з чого виходить, що терапевтичне клонування (що полягає у відтворенні тканин або клітин, але не ембріону людини), а також клонування будь-яких інших організмів (окрім людської особи у її цілісності) – є дозволеним на території України [1]. Таке відмежування є скоріш позитивним аніж негативним, адже терапевтичне клонування клітин та тканин надає